

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СИЗИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул.Школьная, д. 1, с. Смак-Корса,
Арский муниципальный район, 422025

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
СЕЖЕ
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Мәктәп урамы, 1 йорт, Курса Почмак авылы,
Арча муниципаль районы, 422025

Тел. (84366)53-2-36, факс (84366)53-2-36. E-mail: Smk.Ars@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

« 22 » ноябрь 2021

№ 38

«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже муниципаль берәмлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау» муниципаль программасын раслау турында» Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге башкарма комитетының 2021 елның 16 июлендәге 13 номерлы карарына үзгәрешләр кертү хакында

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге территориясе жирләрән саклауны гамәлгә ашыру максатларында, Россия Федерациясе Бюджет кодексының 179 статьясына, Россия Федерациясе Жир кодексының 11,13 статьяларына, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, "Татарстан Республикасында жирле үзидарә турында" 2004 елның 28 июлендәге 45-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына таянып, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге башкарма комитеты **КАРАР БИРӨ:**

1. Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән расланган "2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге жирлегеннән файдалану һәм аларны саклау" муниципаль программасына үзгәрешләр кертүгә һәм аны кушымта нигезендә яңа редакциясендә бәян итүгә.

2. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат рәсми порталында бастырып чыгарырга (<http://pravo.tatarstan.ru>) һәм Арча муниципаль районы рәсми сайтында (<http://arsk.tatarstan.ru>) урнаштыру юлы белән халыкка игълан итүгә.

3. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемә алам.

Сеже авыл жирлеге башлыгы

Хамидуллин Р.В.

Сеже авыл жирлеге
Башкарма комитетының
22 ноябрь 2021 ел, № 38
карарына кушымта

**«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Сеже авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасы**

**«2021-2023 елларга Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы
Сеже авыл жирлеге жирләрәннән файдалану һәм аларны саклау»
муниципаль программасының паспорты**

Программаны эшләү өчен нигез	РФ Жир кодексы, "Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 06 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон
Заказчы	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге
Программаны төп эшләүче	Сеже авыл жирлеге Башкарма комитеты
Программаның төп максаты	Сеже авыл жирлеге жирләрән саклау һәм алардан рациональ файдалану буенча чараларны гамәлгә ашыру
Программаның билгеләнеше	Сеже авыл жирлеге жирләрән саклау мәсьәләләрен хәл итү
Программаны гамәлгә ашыру срогы	2021-2023 еллар
Көтелгән нәтижеләр	Жирләрне саклау һәм рациональ файдалану өлкәсендә дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыру, ярлыланган жирләрне торгызу, халыкның экологик иминлеген һәм тормыш сыйфатын күтәрү
Программаны гамәлгә ашыру механизмы	Жирләрне саклау һәм алардан рациональ файдалану буенча жир хужалары һәм кулланучыларның эшчәнлеген координацияләү Сеже авыл жирлеге

	Башкарма комитеты тарафыннан башкарыла. Кирәк булганда, Программаны төгәлләштерү үткәрелә
Финанслау чыганакалары	Программаны үтәү муниципаль берәмлек бюджеты һәм оешмалар акчалары хисабына башкарыла. Программаны финанслау күләме муниципаль берәмлек бюджеты акчалары хисабына 12,0 мең сум тәшкил итә, шул исәптән: 2022 ел - 6,0 мең сум 2023 ел-6,0 мең сум
Программаның үтәлешен контрольдә тотуны оештыру	Программаны гамәлгә ашыруны Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге Башкарма комитеты контрольдә тотат

1. Муниципаль программаны гамәлгә ашыру өлкәсендә төп проблемалар һәм агымдагы торышына тасвирлама

Жир-әйләнә-тирә мохитнең мөһим өлеше, аны куллану башка табигать объектлары: хайваннар, урманнар, үсемлекләр дөньясы, сулар, файдалы казылмалар һәм жир асты байлыкларының башка кыйммәтләре белән бәйле. Жирне куллану һәм саклаудан башка табигый ресурслардан файдалану мөмкин түгел. Жирнең хужасызлыгы якин килчәктә әйләнә-тирә мохиткә зыян китерчәк, жирнең өске катламы - туфрак жимерелүгә, аның химик һәм радиоактив пычрануына гына китереп калмыйча, бөтен табигать комплексының экологик начараюына да китерчәк.

«2021 - 2023 елларга Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге жирләреннән файдалану һәм саклау» муниципаль программасы (алга таба - Программа) икътисадны ныгыту максатыннан, жир ресурсларыннан нәтижәле һәм рациональ файдалану һәм идарә итү буенча дәүләт сәясәтен гамәлгә ашыруны тәмин итә торган жирләрдән файдалану һәм саклау өчен уңай шартлар тудыруга юнәлтелгән.

Жир фондын төрле максатларда куллану әйләнә-тирә мохит экосистемасының барлык чылбырының табигый бөтенлеген саклау буенча билгеле бер бурычлар йөкли. Табигатьтә барысы да үзара бәйләнгән. Шуңа күрә, бер буынның дәрәжә эшләве бозылу, урманмы ул, хайваннар дөньясымы, жир экосистемасының бөтенлеген бозылуга китерә.

Жирне рациональ файдалану, аңа хужасыз караш аның функцияләре бозылуга, табигый үзлекләре кимүгә китерә.

Жирләрен саклау жирдән нәтижәле файдаланганда гына уңышлы булырга мөмкин.

Сеже авыл жирлегенә тотрыклы социаль-икътисади үсеш һәм анда яшәүчеләрнең имин экологик яшәеше проблемалары бүгенге этапта жирләрен саклау һәм куллану мәсьәләләрен хәл итү белән тыгыз бәйләнгән. Авыл

жирлеге дәрәжәсендә жирләрне саклау һәм куллану буенча жирле проблемаларны мөстәкыйль хәл итәргә мөмкин, өстәвенә, хәзерге вакытта яшәүче кешеләр генә түгел, киләчәк буын мәнфәгатьләрендә тулы, комплекслы һәм акыллы итеп хәл итәргә мөмкин.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлеге территориясендә рөхсәт ителгән төрле жир кишәрлекләре бар.

Иң кыйммәтле жирләр-авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләр.

Жирлек территориясендәге көтүлекләр мәдәни-техник торышы буенча, нигездә, чиста. Көтүлекләр шәхси ярдәмче хужалыклар тарафыннан файдаланыла.

Көтүлекләргә, барлык кулланучыларны да исәпкә алсак, артык зыян килмәгән. Жирлектәге барлык көтүлекләрдә дә яшел үлән күп.

Гомүмән алганда, жирләрнең экологик торышы яхшы, әмма рөхсәтсез ясалган чүплекләр әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясый һәм экологик хәлне катлауландыра.

2. Муниципаль программаның максатлары, бурычлары һәм гамәлгә ашыруның максатчан күрсәткечләре, сроклары һәм этаплары

Жирлек территориясендә жирләрдән файдалану һәм саклау өлкәсендә муниципаль сәясәтнең төп принциплары түбәндәгеләрдән гыйбарәт: Яңа Кишет авыл жирлеге Башкарма комитеты эшчәнлегенең законлылыгы һәм ачыклыгы, хисаплылык һәм контрольлек, нәтижәлелек.

Муниципаль программаның максаты-жирләрне һәм туфракны пычратмау, юкка чыгармау, начарайтмау, бозмау һәм башка шундый тискәре йогынты ясамау, шулай ук жирләрне рациональ файдалануны, шул исәптән авыл хужалыгы билгеләнешендәге жирләрдә туфракның ундырышылыгын торгызу һәм жирләрне яхшыртуны тәэмин итү.

Куелган максатларга ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итү күздә тотыла:

- житештерү һәм куллану калдыклары белән эш итү өлкәсендәге эшчәнлекне оптимальләштерү;
- жирләрдән файдалану һәм саклау нәтижәлелеген арттыру, жирләрдән рациональ файдалануны һәм саклауны оештыру;
- яшел утыртмаларны саклау һәм торгызу;
- жирләрне инвентаризацияләү.

Жирләрне инвентаризацияләү жирләрне начарайтмау, пычратмау, чүпләмәү, бозмау, хужалык эшчәнлегенең башка тискәре (зарарлы) йогынтысын булдырмау, максатчан кулланылмаган жир кишәрлекләренең, жирләрнең башка тасвирламаларының рөхсәт ителгәнчә файдаланылмавын ачыкклау максатыннан башкарыла.

Өлеге Программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, яңа жир кишәрлекләрен әйләнешкә кертүгә, авыл жирлегенең инвестицион жәлеп итүчәнлеген арттыруга, икътисадны үстерүгә, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә:

- 1) торак пунктларны төзекләндерү;

- 2) жирләрнең сыйфатын яхшырту;
  - 3) жирләрне нәтижәле файдалану тәмин ителәчәк.
- Программаны гамәлгә ашыру срогы-2021-2023 еллар.

3. Программаны гамәлгә ашыру барышын контрольдә тотуны оештыру

Программаны гамәлгә ашыруның барышын гамәлдәге законнарда билгеләнгән вәкаләтләр нигезендә Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлегә башкарма комитеты тикшереп тора.

4. Программаны гамәлгә ашыруның социаль-икътисади нәтижәлеләген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлеләген бәяләү Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлегә башкарма комитеты тарафыннан ел саен хисап чорыннан соң килгән айның 1 мартына кадәр башкарыла.

Программаны гамәлгә ашыруның нәтижәлеләгенә бәя Программаның Сеже авыл жирлегенә гомуми социаль-икътисади үсешенә керткән өлешен бәяләргә тиеш.

Программаны тиешле елда гамәлгә ашыру турында хисапта түбәндәгеләр булырга тиеш:

- 1) фактта башкарылган чыгымнарның гомуми күләме, шул исәптән финанслау чыганақлары буенча да;
- 2) Программа буенча ел дәвамында тәмамланган чаралар исемлегә;
- 3) ел дәвамында тәмамланмаган чаралар исемлегә һәм тәмамланмаган чаралар проценты;
- 4) Программа чараларының вакытында тәмамланмау сәбәпләренә анализ;
- 5) өстәмә финанслау чыганақларын жәлеп итү һәм Программа максатларына ирешүнең башка алымнары яки Программаны алга таба гамәлгә ашыруны туктату турында тәкъдимнәр.

5. Муниципаль программаны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәләре

Әлегә Программаны гамәлгә ашыру жирдән файдалануны тәртипкә салуга, жирләрне нәтижәле файдалануга һәм саклауга, бозылган жирләрне торгызуга, авыл халкының экологик иминләген һәм яшәеш сыйфатын күтәрүгә, авыл жирлегенә инвестицион жәлеп итүчәнлеген үстерүгә, икътисад үсешенә, шулай ук салым салу базасын арттыруга ярдәм итәчәк.

Программа чараларын үтәү нәтижәсендә түбәндәгеләр тәмин ителәчәк:

- 1) торақ пунктларны төзекләндерү;
- 2) жирләрнең сыйфат характеристикасын яхшырту;
- 3) жирләрден нәтижәле файдалану.

6. Муниципаль программаның төп чаралары исемлегә

Муниципаль программа кысаларында Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Сеже авыл жирлегә территориясендә жирләрне саклау

һәм файдалану нәтижәләлеген арттыру буенча түбәндәге чаралар планлаштырылды.

№	Чаралар исеме	Финанслау (финанслау чыганагын күрсәтеп), мең сум	Башкаручы	Үтәү срогы	Жаваплы затлар
1.	Жирләрне инвентаризацияләү	Акча каралмаган	Авыл жирлеге башкарма комитеты	ярты елга бер тапкырдан да ким түгел, киләсе елның 15 июленә кадәр	Башкарма комитет житәкчесе
2.	Жирдән файдалану, линияле корылмалар объектлары, юл челтәре, чикләнгән файдалану жирләре, сыйфат күрсәткечләре белән жирләрнең бердәм банкын формалаштыру һәм алып бару ү	Акча каралмаган	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Елга бер тапкыр, киләсе елның 15 гыйнварына кадәр	Башкарма комитет житәкчесе
3.	Сеже авыл жирлеге торак пунктлары территорияләрен төзекләндерү һәм яшелләндерү	Муниципаль берәмлек бюджеты акчалары (12,0 сум) шул исәптән: 2022 ел-6,0 2023 ел-6,0	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
4.	Авыл хужалыгы жирләрен агачлар һәм куаклар, чүп үләннәре үсүдән саклау буенча чаралар үткөрү һәм зарарлы организмнардан саклау	Акча каралмаган	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре, жирдән файдаланучылар

5.	Хужалык эшчэнлегенен башка тискәре (зарарлы) йогынтысына дучар ителгән жирләрне яхшырту һәм торгызуны тәмин итү	Акча каралмаган	Жирләрнең урнашу урыны буенча	Даими	Оешма житәкчеләре жирдән файдаланучылар
6.	Авыл жирлегенен жир кишәрлекләрен максатчан билгеләнеше һәм рөхсәт ителгән файдалану режимының үтәлешен контрольдә тоту	Акча каралмаган	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
7.	Авыл жирлеге территориясен чүп-чардан, шул исәптән санкцияләнмәгән чүплекләрдән чистарту буенча даими чаралар оештыру	Акча каралмаган	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе
8.	Ашламалар, үсемлекләр стимуляторлары, пестицидлар һәм башка куркыныч химик яисә биологик матдәләрне саклау, куллану һәм ташу вакытында сәламәтлеккә яки әйләнә-тирә мохиткә зарарлы матдәләр белән агулану, пычрану, уңдырышлы туфрак катламын бозу яки юк итү фактларын ачыклау.	Акча каралмаган	Авыл жирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет житәкчесе

9.	Жир законнарын бозу фактлары буенча материалларны дәүләт теркәве, кадастр һәм картография федераль хезмәте идарәсенә Арча һәм Әтнә районнары буенча муниципальара бүлегенә Россия Федерациясе законнары белән каралган җаваплылыкка тарту өчен җибәрү.	Акча каралмаган	Авыл җирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет җитәкчесе
10.	Экологик өзгыятьнең начарлануына китергән жир кишәрлекләрен куллану фактларын ачыклау	Акча каралмаган	Авыл җирлеге Башкарма комитеты	Даими	Башкарма комитет җитәкчесе
11.	Программа тарафыннан билгеләнгән чараларны үтәү нәтижеләрен анализлау	Акча каралмаган	Авыл җирлеге Башкарма комитеты	- 2022 елның гыйнвары-2021 ел нәтижеләре буенча, - 2023 елның гыйнвары-2022 ел нәтижеләре буенча	Башкарма комитет җитәкчесе